Jaume Renyer: «La tercera renaixença és la que s'hauria de produir com a resultat del procés d'autodeterminació»

written by Mercè Feliu | 26 d'abril de 2017

> ***Jaume Renyer**. (Vila-seca, 1958). Jurista. President del col·lectiu Maspons i Anglasell. Autor de més d'una dotzena de llibres de dret i assaig, entre els quals: "Catalunya, qüestió d'estat", (premi d'assaig Rovira i Virgili, 1994), "Camp de Tarragona, realitat metropolitana" (1999) o "L'esquerra de la llibertat" (2007). Polític i politòleg, ha militat sempre per a la independència.*

Què és el Col·lectiu Maspons i Anglasell?

A iniciativa d'un grup de secretaris, interventors i tresorers d'administració local i obert a tots els juristes que compartim l'anhel de recuperar i divulgar l'esperit del dret públic català i aplicar-lo efectivament en la pràctica jurídica i en l'estudi universitari hem decidit constituir una associació que integri tothom que vulgui participar en aqueixa tasca. Amb la finalitat d'il·lustrar els propòsits i els continguts del treball col·lectiu que pretenem realitzar hem decidit prendre com a denominació i referència la personalitat i l'obra de Francesc Maspons i Anglasell (1872-1966), en homenatge a qui fou un dels grans juristes catalans del segle XX.

> *Compartim l'anhel de recuperar i divulgar l'esperit del dret públic català i aplicar-lo efectivament en la pràctica jurídica i en l'estudi universitari*

Perquè parleu d'una tercera renaixença?

El resultat de la guerra de Successió fou que les institucions de govern catalanes foren eradicades per la força d'una victòria bèl·lica. Els Decrets Nova Planta dictats pel rei castellà Felip V entre 1707-1715 van confirmar aqueixa situació de fet estroncant una tradició jurídica i política llarga de set segles que havia donat com a resultat un dret públic singular. El dret català només va perviure precàriament convertit en una mena de prerrogativa del nou monarca fins que el desús i l'assimilació normativa engegada a partir de la Constitució de Cadis el van fer desaparèixer, subsistint només el dret civil.

Hi hagué, però, des del primer moment juristes, com Francesc Puig i Gelabert, que reivindicaren l'aplicabilitat de les Constitucions catalanes bastint una línia argumental que pervisqué fins ben entrat el segle XIX. Francesc Maspons, és hereu d'aqueixa tradició i oposant-se als processos de codificació uniformitzadors promoguts des del govern de l'Estat ja va arribar l'any 1913 a la conclusió que les fonts del dret castellà «busquen la més implacable negació de l'esperit nostre, perquè van directament a destruir la nostra llibertat civil» («Un clam per la vida», Pàtria, número 64, Valls, 24 d'abril del 1913).

Ens proposem enllaçar amb l'obra de recuperació engegada amb la creació de la Mancomunitat de Catalunya, que podem denominar primera renaixença, reprenent el fil de la producció del dret públic català després de dos segles d'haver estat estroncada, essent el naixement de l'Oficina d'Estudis Jurídics fruit d'un encàrrec d'Enric Prat de la Riba a Francesc Maspons. Això permetrà l'eclosió d'un grapat de juristes dedicats al món municipal (Lluís Marquès Carbó, Frederic Culí Verdaguer, Josep Maria Pi i Sunyer, entre d'altres) que en el període de la Generalitat tindran un paper crucial en l'elaboració de la legislació de règim local en aqueix període que podem denominar segona renaixença.

La tercera renaixença és la que s'hauria de produir com a

resultat del procés d'autodeterminació en curs a Catalunya.

Quina valoració en feu de l'estat actual del dret públic a Catalunya?
Entre la comunitat universitària i els operadors jurídics d'avui predomina la percepció que el dret públic català és el generat per les institucions autonòmiques i prou. Els juristes instal·lats, conscientment o inconscientment, en aqueixa percepció reprodueixen acríticament l'ordre polític i jurídic establert que deriva de la concepció castellana del poder i del dret. Ignorant que la gestació d'un dret propi fou determinant per a la construcció mateixa de la nació catalana, tan important com la llengua a l'hora d'expressar una mentalitat col·lectiva singular. Avui dia, majoritàriament, des de les universitats catalanes es transmet exclusivament que el dret autonòmic vigent és només un subproducte del dret públic espanyol emanat de la Constitució del 1978.

> *La gestació d'un dret propi fou determinant per a la construcció mateixa de la nació catalana*

En les darreres dècades han estat juristes aliens a la vida universitària els que preferentment han mantingut viva la flama del dret públic català, per això en crear aqueix col·lectiu volem aplegar també els professors que han adoptat la mateixa actitud al si del món acadèmic i tots plegats invertir aqueixa situació d'abandonament. El naixement l'any 2013 del Col·lectiu Praga que aplega juristes del món universitari favorables al dret a decidir del poble català és un símptoma que les actituds favorables al dret propi comencen a canviar en aqueix àmbit. I encara més significativa és la tasca dels juristes que integren el Consell Assessor per a la Transició Nacional assentant les bases d'un estat català modern, democràtic i factible que comprometent-hi el prestigi de les seves respectives trajectòries simbolitza un tombant en les actituds acomodatícies a l'ordre estatal espanyol.

Quina pot ser la vostra contribució al procés d'autodeterminació en curs?

Nosaltres no ens volem abstreure dels esdeveniments polítics que viu Catalunya que, seguint el mestratge de Francesc Maspons, tenen el mateix punt de partida arran del qual reivindica el restabliment del dret català: «Catalunya va ésser un Estat amb plena sobirania fins a 1714; i aleshores no en perdre l'exercici perquè reconegués la seva submissió a una superior autoritat de l'espanyol, sinó per un acte de força unilateral que aquell li va imposar per la violència» (Dictamen sobre «La Generalitat de Catalunya i la República espanyola» de 12 de febrer del 1932). D'aqueix fet, Francesc Maspons n'extreia una conclusió fonamental: «La submissió forçada del territori d'un Estat per l'exèrcit d'un altre és, precisament, l'antítesi del reconeixement legal de l'autoritat que s'imposa per la violència. En tant és el contrari, que el fet que la violència s'hagi produït, justifica el dret a emancipar-se de l'Estat invasor, per més temps que duri la dominació».

Nosaltres, pensem com Francesc Maspons i mirarem d'actuar també a la seva manera, des del rigor dels plantejaments jurídics però també des de la mobilització cívica, com quan l'any 1922 funda la Unió Jurídica Catalana per defensar la vigència del dret català i la seva adaptació als nous temps, denunciant sempre que calien les actituds anticatalanes, com va ser la campanya reeixida (amb querella inclosa) per forçar el trasllat fora de Catalunya d'un jutge espanyol en plaça a La Bisbal de l'Empordà que injurià públicament la llengua catalana.

> *A les bases constitucionals de l'Estat català hi caldria predominança de l'esperit de la norma sobre la seva literalitat com a principi rector de l'ordenament jurídic nostrat*

Quins projectes concrets teniu entre mans a curt termini?

Estem preparant una jornada de debat pel 15 de juliol vinent a Bigues i Riells, localitat d'on era originari Maspons, amb un programa centrat a estudiar les bases constitucionals de l'Estat català, amb la predominança de l'esperit de la norma sobre la seva literalitat com a principi rector de l'ordenament jurídic nostrat en contraposició a la concepció castellana formalista i abstracta que prima la literalitat del text per sobre d'altres consideracions. Per tant del dret públic que n'ha de sorgir ha de partir també d'aqueixa concepció que mirarem de concretar en un seguit d'àmbits sectorial en els quals s'hauria de materialitzar (hisenda, jurisdicció contenciosa, funció pública, organització territorial, etc).